

Запобігання та протидія домашньому та гендернозумовленому насильству

Вибіркова дисципліна для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D8 **Право**

Правові та соціальні аспекти

Комплексний розгляд юридичних норм, соціальних факторів та психологічних впливів у протидії насильству.

Практичні інструменти захисту

Опанування ефективних методів та інструментів для захисту постраждалих від домашнього та гендернозумовленого насильства.

Розвиток навичок правників

Формування професійних компетенцій та етичних засад для успішної діяльності у сфері запобігання насильству.

Разом ми розірвемо коло насильства.

Визначення домашнього та гендернозумовленого насильства

Домашнє насильство

Будь-які дії фізичного, психологічного, сексуального чи економічного насильства в сім'ї або між близькими особами, що порушують права та свободу жертви.

Гендернозумовлене насильство

Насильство, спрямоване на особу через її стать або гендерну ідентичність, включаючи дискримінацію та утиски на основі гендерних стереотипів.

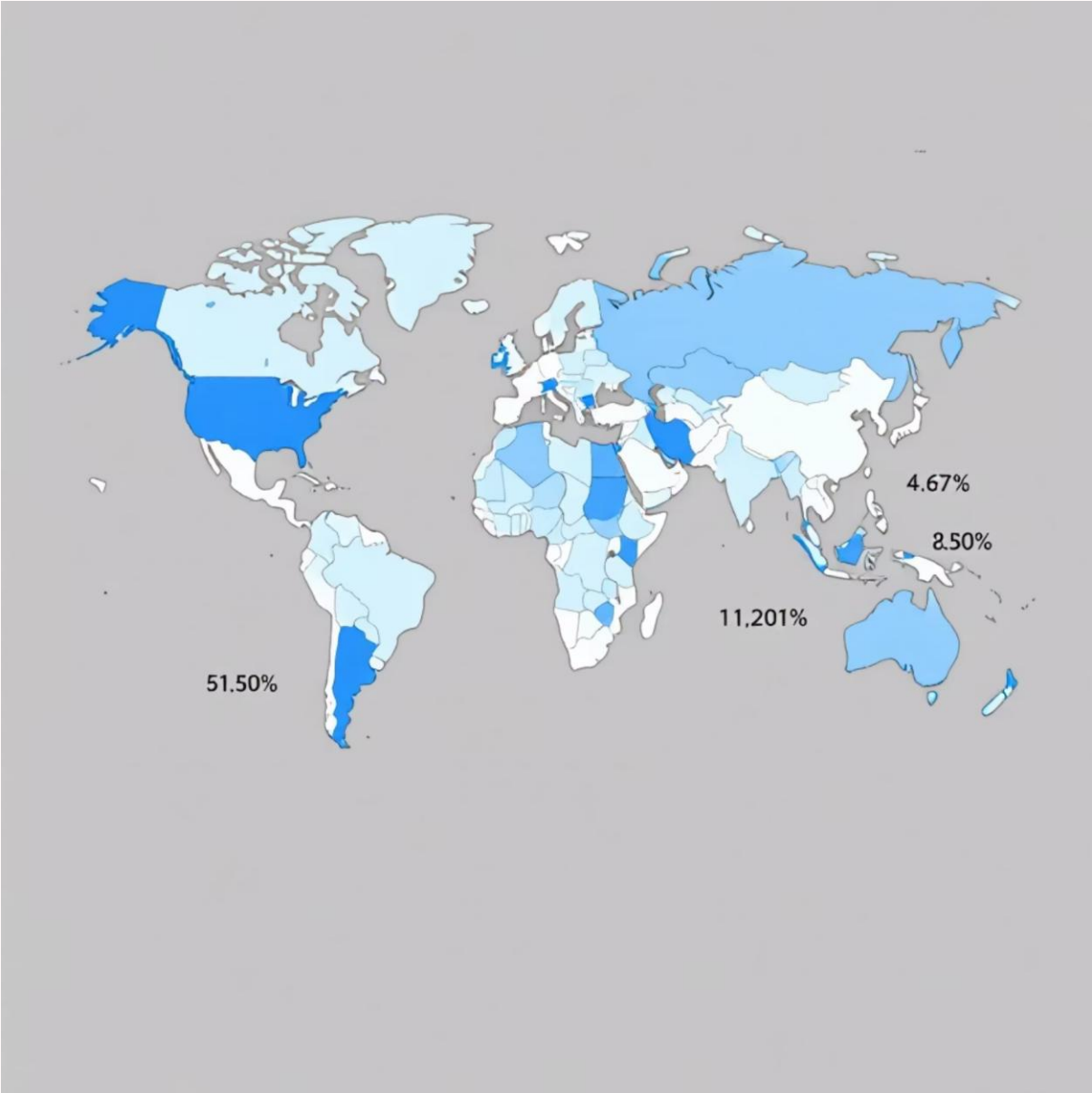
Визначення ООН (1993)

Насильство щодо жінок як будь-яка дія, що призводить до фізичної, сексуальної чи психологічної шкоди або страждань, включаючи погрози.

Масштаби проблеми в Україні та світі

Глобальні дані

За даними ООН, кожна третя жінка у світі зазнає насильства упродовж життя, що становить понад 1 мільярд постраждалих. Гендернозумовлене насильство охоплює фізичне, сексуальне, психологічне насильство та економічну залежність.

Ситуація в Україні

Понад 1 млн жінок щорічно стикаються з домашнім насильством. Лише 10-15% випадків доходять до офіційного розгляду через страх, стигму, недовіру до системи та відсутність підтримки.

Законодавча база України

Закон України (2017)

«Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає форми насильства, заходи захисту та відповідальність. Включає охоронні приписи та програми для кривдників.

Кримінальний кодекс

Статті про домашнє насильство, сексуальні злочини, примус та умисне заподіяння шкоди. Передбачає кримінальну відповідальність за злочини проти життя та здоров'я.

Міжнародні зобов'язання

Стамбульська конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок. Україна ратифікувала, але впровадження стикається з викликами.

Практика застосування

Виклики: труднощі з доказуванням, захистом потерпілих та притягненням кривдників. Потреба в реформах для ефективності.

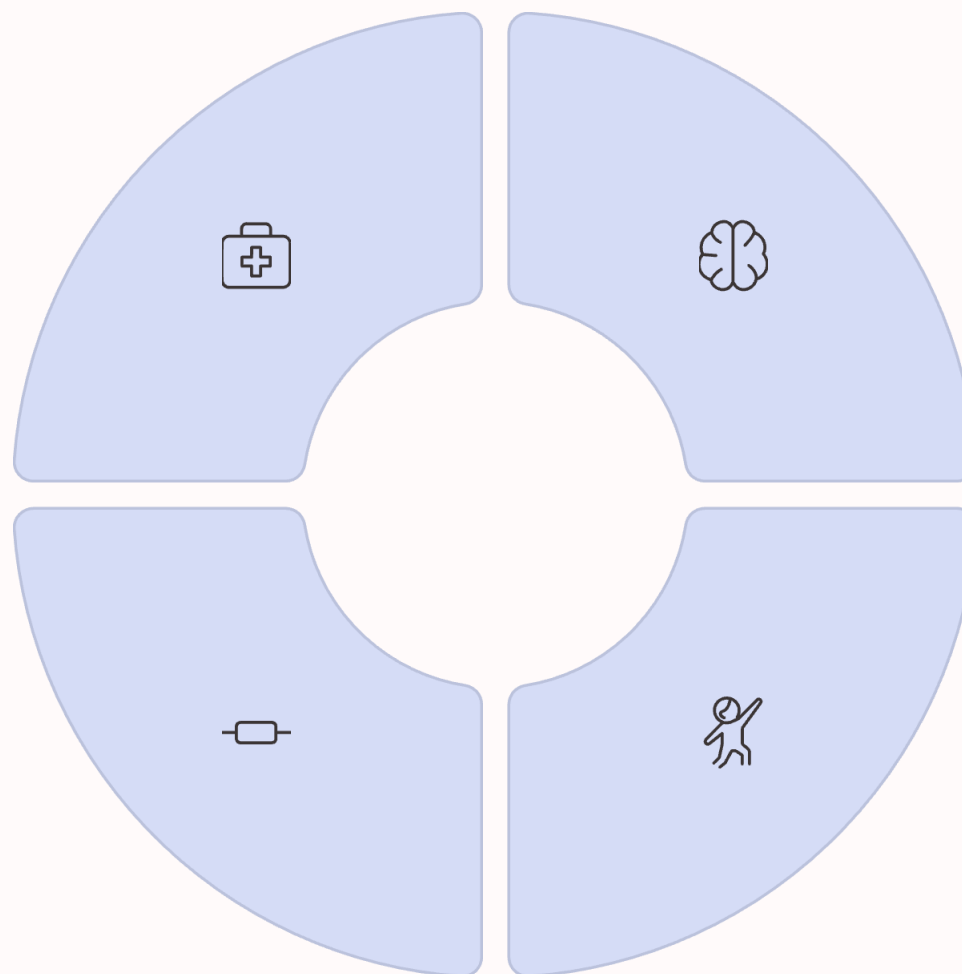
Соціальні та психологічні наслідки насильства

Фізичні наслідки

Травми, хронічні захворювання,
високий ризик самогубства.
Довгострокові проблеми зі здоров'ям
через повторювані травми.

Соціальні наслідки

Ізоляція, втрата роботи, економічна
залежність. Стигматизація жертв
перешкоджає зверненню по допомогу.

Психічні розлади

Депресія, ПТСР, тривожність.
Постраждалі часто відчують
безпорадність та низьку самооцінку.

Вплив на дітей

Свідки насильства стають жертвами
або агресорами в майбутньому.
Трансгенераційна передача травми.

Практичні кроки реагування на випадки насильства

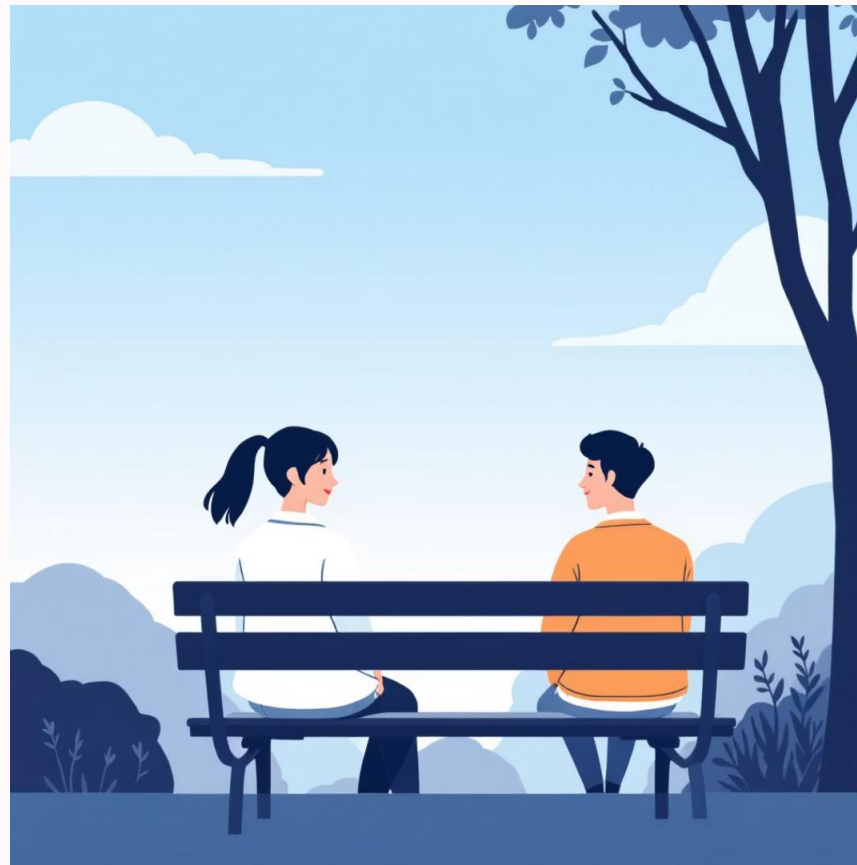
Негайні дії

Виклик поліції за номером 102 або через мобільний застосунок «SOS» для швидкого втручання. Фіксація доказів: фото, відео, аудіозаписи для судового розгляду.

Залучення підтримки

Звернення до свідків, сусідів, соціальних служб. Консультації на гарячих лініях: 1547 (національна) та 116 123 (міжнародна, цілодобово, анонімно).

Довгостроковий супровід

Супровід постраждалих до поліції, суду, адвоката. Забезпечення медичної, психологічної допомоги та тимчасового притулку.

Роль юриста у протидії насильству

Захист прав

Подання заяв, забезпечення охоронних заходів, представництво в суді та допомога у зборі доказів для повного захисту потерпілих.

Консультації

Щодо соціальних, психологічних та медичних послуг. Інформування про права та доступні ресурси для відновлення.

Профілактика

Просвітницька робота, участь у розробці політик. Проводження семінарів для підвищення обізнаності суспільства.

Етичні аспекти

Забезпечення конфіденційності, емоційної підтримки та недискримінаційного підходу в роботі з жертвами.

Кейси та приклади успішного втручання

Мобільні бригади

1

В Україні мобільні бригади соціально-психологічної допомоги оперативно реагують на виклики, надаючи консультації та супровід тисячам постраждалих щорічно.

Історії успіху

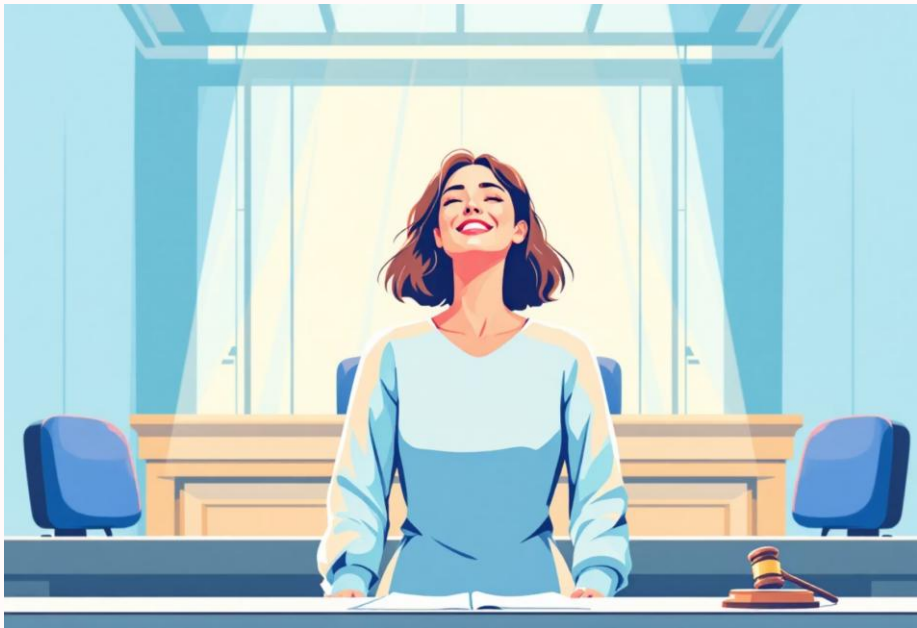
Жінки, які вийшли з кола насильства завдяки правовій підтримці, знайшли роботу та стабільність. Програми реабілітації для кривдників зменшують рецидиви.

Судові рішення

2

Приклади справ, де суди видали охоронні приписи, що врятували життя. Постраждалі отримали компенсації та захист від рецидивів.

3

Виклики з кривдниками

4

Реабілітаційні програми допомагають змінити поведінку, але потребують моніторингу для профілактики повторних злочинів.

Виклики та перспективи розвитку системи протидії насильству

Фінансування та кадри

Недостатнє фінансування служб підтримки та брак кваліфікованих фахівців ускладнюють оперативну допомогу.

Міжвідомча співпраця

Потрібна координація між поліцією, судами, соціальними службами та НГО для комплексного підходу.

Розвиток законодавства

Посилення відповідальності, кращий захист дітей та інтеграція Стамбульської конвенції.

Освітні програми

Тренінги для студентів, правоохоронців та медиків. Використання цифрових технологій для швидкого реагування, як додатки та онлайн-консультації.

Висновок: Кожен може зробити
крок проти насильства

Розірви коло насильства

Домашнє та гендернозумовлене насильство — це грубе порушення прав людини і злочин, що руйнує суспільство. Важливо не залишатися байдужим: набувайте знань, надавайте підтримку та займайте активну позицію.

Юридична освіта — ключ до ефективної протидії та захисту вразливих груп. Запрошуємо до дискусії та подальшого вивчення теми в рамках курсу.

Зроби свій внесок у безпечне суспільство!